

Prof. Dr. SALİME LEYLA GÜRKAN

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Elmalıkent Mah., Elmalıkent Cad., No. 4, Ümraniye

İstanbul 34764 - Türkiye

Tel: 0216 4740860 (dah. 2238)

E-posta: slgurkan@29mayis.edu.tr

Eđitimi

Doktora	2002, Religious Studies, Lancaster University.
Yüksek lisans	1997, Religious Studies, Lancaster University; 1994, Dinler Tarihi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Lisans	1991, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

Akademik Görevleri

2015-	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Öğr. Üyesi ve Bşk.
2020-	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı Bşk.
2023-	İSAM Yayın Kurulu üyesi.
2004-2022	<i>İslâm Araştırmaları Dergisi</i> Yayın Kurulu üyesi.
2013–2016	<i>İslâm Araştırmaları Dergisi</i> editörü.
2003–2015	TDV İslâm Araştırmaları Merkezi'nde (İSAM) Araştırmacı ve DİA Dinler Tarihi Heyeti üyesi.

Verdiği Dersler

Dinler Tarihi, Mukayeseli Peygamber Kissaları, Batı Dillerinde İslami Metinler (Lisans).

Kitab-ı Mukaddes Tetkikleri, Yahudi Tarihi, Yahudi ve Hıristiyan Teolojileri, Seminer (Yüksek Lisans).

Çalışma Alanları

Yahudi tarihi ve teolojisi, karşılaştırmalı Yahudi ve Müslüman kavramları, Yahudilikte kadın.

Akademik Yayınları

Kitaplar

Gürkan, Salime Leyla, *İbrâhim'den Ezra'ya İsrâילוğulları Tarihi: Yahudi ve İslâm Kutsal Metinleri ve Tarihî-Arkeolojik Bilgiler Işığında*, İstanbul: İSAM, 2018; 2. bs. 2019.

Gürkan, Salime Leyla, *Anahatlarıyla Yahudilik*, İstanbul: İSAM, 2014; 9. bs. 2023.

Gürkan, Salime Leyla, *Yahudilik*, İstanbul: İSAM, 2008; 9. bs. 2022.

Gürkan, S. Leyla, *The Jews as a Chosen People: Tradition and Transformation*, London/New York: Routledge, 2009.

Kitap bölümleri

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudilik'te Kadın", *Dinlerde Kadın*, (baskıya hazırlanıyor).

Gürkan, Salime Leyla, "Din ve Kimlik Olarak Yahudilik", *İsrail: Bir Ülkenin Akademik Anatomisi*, ed. Orhan Karaoğlu ve Nail Elhan, İstanbul: İnkılâp, 2023, s. 15-29.

Gürkan, Salime Leyla, "Takdim", *Oryantalizm ve Kur'an: Alman-Yahudi Oryantalizminde Kur'an'a Bakış*, Necmettin Salik Ekiz, Ketebe, 2023, s. 13-16.

Gürkan, Salime Leyla, "Hz. İbrahim'in Oğlunu Kurban Etmekle İmtihani: 'Akeda ve Zebih Kısaları ve Teolojik-Etik Açılımları Üzerine Mukayeseli İnceleme", *Dinler Tarihi Yazıları: Prof. Dr. Ömer Faruk Harman'a Armağan*, ed. Durmuş Arık ve Yasin Meral, Ankara: Berikan Yayınevi, 2022, s. 325-362.

Gürkan, Salime Leyla, "Türkiye'de Yahudilik Çalışmaları: Dünü, Bugünü, Geleceği", *Tarihten Günümüze Yahudilik*, ed. Abdullah Altuncu, Ankara: İlâhiyât, 2022, s. 11-24.

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudiliğin Kudüs'e Bakışı: Tarih ile Mit Arasında Kudüs", *Kudüs*, ed. M. Akgün, İstanbul: Kopernik, 2020.

Gürkan, Salime Leyla, “Temel Kavramlar: A- Kur’an’da Yahudiler’e Yönelik İsimlendirme Biçimi ve İlgili Ayetlerin Muhtevası; B- Kur’an’a Göre Ahit ve Seçilmişlik”, *Kur’an’da Yahudiler*, ed. Ömer Faruk Harman, İstanbul: KURAMER, 2019, s. 29-121.

Gürkan, Salime Leyla, “Yahudi Geleneğinde Vahiy ve Peygamberlik”, *Vahiy ve Peygamberlik*, ed. Yusuf Şevki Yavuz, İstanbul: KURAMER, 2018, s. 41-76.

Gürkan, Salime Leyla, “Modern Yahudi Teolojisi”, *Doğudan Batıya Düşüncenin Serüveni: Akli Düşünce ve Felsefenin Doğu’dan Doğuşu*, proje ed. B. A. Çetinkaya, cilt ed. A. O. Kurt, İstanbul: İnsan, 2016, I, 1039-1056.

Gürkan, Salime Leyla, “Barış ve Şiddet Ekseninde Yahudilik”, *Din ve Şiddet: Tarihi, Dini, Siyasi, Kültürel, Sosyo-Psikolojik Boyutlarıyla*, ed. Faruk Sancar, Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Yayınları, 2016, s. 117-143.

Gürkan, Salime Leyla, “Dinler Tarihi Açısından Gayb Problemi: Yahudilik–Hıristiyanlık Ekseninde Gayb Anlayışları”, *Din Dilinde Gayb*, İstanbul: KURAMER, 2015, s. 59-75.

Gürkan, Salime Leyla, “Yahudi Geleneğinde Kadın Algısı”, *Bütün Yönleriyle Yahudilik*, Dinler Tarihi Araştırmaları - VIII, Ankara: Türkiye Dinler Tarihi Derneği, 2012, s. 631-648.

Gürkan, Salime Leyla, “Matüridi’nin *Kitabu’t-Tevhidî*’nde Hıristiyanlık ve Teslis Eleştirisi”, *Büyük Türk Bilgini İmâm Mâtürîdî ve Mâtürîdîlik: Miletlerarası Tartışmalı İlmî Toplantı, 22-24 Mayıs 2009*, İstanbul: İFAV, 2012, s. 302-309.

Gürkan, Salime Leyla, “Yahudi Mistisizmi, Sabataycılık ve Anadolu Yahudileri”, *Yaşayan Dünya Dinleri*, Ankara: DİB, 2006, s. 250-275.

Gürkan, Salime Leyla, “Yahudi Kutsal Metinlerinde Gayb İnancı”, *Kur’an ve Tefsir Araştırmaları VI - İslâm Düşüncesinde Gayb Problemi II*, İstanbul: İSAV, 2004, s. 17-49.

Makaleler

Gürkan, Salime Leyla, “Yehuda Halevi’nin *el-Kitâbu’l-Hazerî*’de (Kuzari) Ortaya Koyduğu Yahudilik Savunusu ve İslâm’a Yönelik Eleştirileri”, *İslâm Araştırmaları Dergisi – Turkish Journal of Islamic Studies*, 41(2019): 1-44.

Gürkan, Salime Leyla, “Some Implications of Ibn Khaldun’s Approach to the History of the People of Israel: The Relation Between ‘Asabiyyah and Chosenness”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (SAÜİFD)* 19/35 (2017): 103-119.

Gürkan, Salime Leyla, “İsrâîl ve Ya’küb İsimlerinin Etimolojisi Üzerine Bir Değerlendirme”, *İslâm Araştırmaları Dergisi*, 38 (2017): 233-244. (Araştırma notu)

Gürkan, Salime Leyla, “Jews in the Qur’ân: An Evaluation of the Naming and the Content”, *İlahiyat Studies: A Journal on Islamic and Religious Studies* 7/2 (2016): 163-206.

Gürkan, Salime Leyla, "From the 'Jew' of the Ottoman Empire to the 'Other' of the Turkish Republic", *International Journal of Turkish Studies*, 19/1-2 (2013): 115-126. (Review article)

Gürkan, Salime Leyla, "Bir Yahudi Karşı-Geleneği olarak Yahudi Sekülerliği: Kökenleri ve Dinamikleri", *İnsan ve Toplum* 2/4 (2012): 205-215. (Derleme makale)

Gürkan, Salime Leyla, "Osmanlı'nın Yahudileri, Cumhuriyet'in Ötekileri", *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 8/2 (2011): 83-99 (Değerlendirme makalesi).

Gürkan, Salime Leyla, "Dogmaya Karşı Akıl: Mâturîdî'nin Teslis İnancını Tenkidi", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19 (2009): 63-85.

Gürkan, Salime Leyla, "Bir Dinler Tarihi Yorumcusu Olarak İbn Haldun: Seçilmişlik İnancına 'Asabiyet' Kavramıyla Bakmak", *EKEV Akademi Dergisi* 13/39 (2009): 341-350.

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudi Geleneğinde Reform Anlayışları", *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, Din, Tecdit ve Reform Özel Sayısı, 5/2 (2008): 147-159.

Gürkan, Salime Leyla, "Kur'an'a Göre Seçilmişlik Kavramı ve İsrailoğulları'nın Seçilmişliği Meselesi", *İslâm Araştırmaları Dergisi* 13 (2005): 25-61.

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudi ve İslam Kutsal Metinlerinde İnsan'ın Yaratılışı ve Cennet'ten Düşüş", *İslâm Araştırmaları Dergisi* 9 (2003): 1-48.

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudilik'te İhtidâ Meselesi", *İslâm Araştırmaları Dergisi* 7 (2002): 31-55.

Ansiklopedi maddeleri

Gürkan, S. Leyla, "al-Biruni", *Biographical Encyclopedia of Islamic Philosophy*, ed. Oliver Leaman, New York/London: Continuum, 2006, I, 80-83.

Gürkan, Salime Leyla, "Lazarus-Yafeh, Hava", *TDV İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, Ek-2 (baskıda).

Gürkan, S. L., "İbrânîler", *DİA*, Ek-1, 626-627.

Gürkan, S. L., "Geiger, Abraham", *DİA*, Ek-1, 471-473.

Gürkan, S. L., "Eaton, Gai", *DİA*, Ek-1, 361-362.

Gürkan, S. L., "Zebûr", *DİA*, XLIV, 171-173.

Gürkan, S. L., "Yılan", *DİA*, XLIII, 527-529.

Gürkan, S. L., "Yehova", *DİA*, XLIII, 390-391.

Gürkan, S. L., "Yahudilik: Literatür", *DİA*, XLIII, 226-232.

- Gürkan, S. L., "Yahudilik: Giriş ve Tarih", *DÍA*, XLIII, 187-197.
- Gürkan, S. L., "Yahudi", *DÍA*, XLIII, 182-184.
- Gürkan, S. L., "Vaftiz", *DÍA*, XL, 424-426.
- Gürkan, S. L., "Teslîs: İslâm anlayışında", *DÍA*, XL, 549-552.
- Gürkan, S. L., "Tesettür: diğer dinlerde", *DÍA*, XL, 543-545.
- Gürkan, S. L., "Talmud", *DÍA*, XXXIX, 550-552.
- Gürkan, S. L., "Şer: diğer dinlerde", *DÍA*, XXXVIII, 545-547.
- Gürkan, S. L., "Şehîd: diğer dinlerde", *DÍA*, XXXVIII, 431-433.
- Gürkan, S. L., "Sünnet: diğer dinlerde", *DÍA*, XXXVIII, 155-157.
- Gürkan, S. L., "Su: diğer dinlerde", *DÍA*, XXXVII, 440-442.
- Gürkan, S. L., "Sekîne", *DÍA*, XXXVI, 329-331.
- Gürkan, S. L., "Sebt", *DÍA*, XXXVI, 256-258.
- Gürkan, S. L., "Ruhban", *DÍA*, XXXV, 204-205.
- Gürkan, S. L., "Rabbâniyyûn", *DÍA*, XXXIV, 376-377.
- Gürkan, S. L., "Ölüm: diğer dinlerde", *DÍA*, XXXIV, 32-34.
- Gürkan, S. L., "Nazar: diğer dinlerde", *DÍA*, XXXII, 443-444.
- Gürkan, S. L., "Müsamaha: diğer dinlerde", *DÍA*, XXXII, 73-75.
- Gürkan, S. L., "Mûcize: diğer dinlerde", *DÍA*, XXX, 352-356.
- Gürkan, S. L., "Mîsâk", *DÍA*, XXX, 172-173.
- Gürkan, S. L., "Milât", *DÍA*, XXX, 57.
- Gürkan, S. L., "Manastır", *DÍA*, XXVII, 558-560.

Çeviriler

Yehuda Halevi, *Kitâbu'l-Hazerî/Sefer ha-Kuzari*, çev. Salime Leyla Gürkan (baskıya hazırlanıyor).

Frithjof Schuon, *Dinlerde Biçim ve Öz*, çev. Salime Leyla Gürkan, İstanbul: İnsan Yayınları, 2016.

Gai Eaton, *Tanrı'yı Hatırlamak: İslam Üzerine Düşünceler*, çev. Salime Leyla Gürkan, İstanbul: İnsan Yayınları, 2003; 3. baskı 2015.

Kitap değerlendirmeleri

Gürkan, Salime Leyla, "Reuven Firestone, Who are the Real Chosen People? The Meaning of Chosenness in Judaism, Christianity and Islam", *İslâm Araştırmaları Dergisi* 23 (2010): 161-165.

Gürkan, Salime Leyla, "Reuven Firestone, Children of Abraham: An Introduction to Judaism for Muslims", *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 4/2 (2007): 172-174.

Gürkan, Salime Leyla, "Şinasi Gündüz, Pavlus: Hıristiyanlığın Mimarı", *İslâm Araştırmaları Dergisi* 8 (2002): 123-124.

Gürkan, Salime Leyla, "Peter Novick, Holocaust and Collective Memory", *İslâm Araştırmaları Dergisi* 6 (2001): 166-169.

Diğer yazılar

Gürkan, Salime Leyla, "Din Kavramının Tarihsel Gelişimi ve İnsanın Anlam Arayışı", *Tomris Dergi*, sy. 2 (2023).

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudi Kimliğinin Kurucu unsuru Olarak Hafıza ve Holokost", *Sabah Ülkesi: Kültür Sanat ve Felsefe Dergisi* 60 (Temmuz 2019): 98-101.

Gürkan, Salime Leyla, "11. Asra Ait Bir Dinler Tarihciliği Örneği: Biruni'nin Gözünden Hint Dinleri", *Sabah Ülkesi: Kültür Sanat ve Felsefe Dergisi* 39 (Nisan 2014): 40-43.

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudilik üzerine sorular-cevaplar", *Gündem Analiz: Aylık Siyasi ve Ekonomik Analiz Dergisi* 29 (2009): 27-31.

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudi ve Hıristiyan Geleneklerinde Başörtüsü", *Anlayış* 58 (Mart 2008): 47, 50-51.

Gürkan, Salime Leyla, "Yahudilikte Mabet: Kutsalın Tezahürü", *Gezgin: Aylık Gezi Kültürü Dergisi* 11 (Aralık 2007): 36-39.

Verdiği Tebliğler/Seminerler

Gürkan, Salime Leyla, “Yahudilik-Hıristiyanlık İlişkisi ve Pavlus’un Konumu”, Dinler Tarihi Akademi Seminerleri, 31 Mayıs 2023.

Gürkan, Salime Leyla, “Tarih ve Mit Arasında Kudüs”, Dinler Tarihi Konuşmaları 5, Dinler Tarihi Topluluğu, Mardin Artuklu Üniversitesi, 12 Mart 2020.

Gürkan, Salime Leyla, “Judah Halevi’s Defense of Judaism and Criticism of Islam in His *Kuzari*”, 26th Annual International Conference on Jewish Studies, Sefer Center, 14-16 Temmuz 2019, Moskova.

Gürkan, Salime Leyla, “Yahudilik”, IGMG - Üniversiteliler Özel Eğitim Atölyesi, 09-10 Mart 2019, Köln.

Gürkan, Salime Leyla, “Musevilğin Kudüs’e Bakışı”, Medeniyetler Beşiği Kudüs Sempozyumu, Üsküdar Belediyesi ve Marmara Üniversitesi, 17-19 Kasım 2017, İstanbul.

“Yahudilik’te Kadın”, Semavi Dinlerde Kadın, Sakarya Üniversitesi Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (SAÜKAM), 08 Mart 2016, Sakarya.

Gürkan, Salime Leyla, “Yahudilik’te Kadın”, Dinler ve Kadın, Dokuz Eylül Üniversitesi Din Bilimleri Araştırma Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı ve Kadın Hakları ve Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEKAUM), 10 Mart 2015, İzmir.

Gürkan, Salime Leyla, “Bir Dinler Tarihi Yorumcusu Olarak İbn Haldun: Seçilmişlik İnancına ‘Asabiyet’ Kavramıyla Bakmak”, İkinci Uluslararası İbn Haldun Sempozyumu: Günümüzde İbn Haldun Düşüncesi ve Sosyal Bilimler, Uluslararası İbn Haldun Topluluğu, 29-31 Mayıs 2009, İstanbul.

Gürkan, Salime Leyla, “A Comparative Analysis of the Concept of Election in the Qur’an and the Hebrew Bible,” Literary and Historical Approaches to the Qur’an and the Bible, German Orient Institute & ISAM, 02-12 Eylül 2007, İstanbul.

Gürkan, Salime Leyla, “Going Beyond Boundaries: The Place of Gender in the Story of Adam and Eve,” Religion on the Borders: New Challenges in the Academic Study of Religion, Swedish Society for the Study of History of Religions (SSRF) & International Association for the History of Religions (IAHR), 19-22 Nisan 2007, Stockholm.

(Müzakere) Changeable and Unchangeable in Islamic Thought and Practice, The Oslo Coalition on Freedom of Religion or Belief - The Norwegian Center for Human Rights & ISAM, 25-27 Ocak 2007, İstanbul.

(Müzakere) Second World Congress of Imams and Rabbis for Peace, Homme de Parole, 19-22 Mart 2006, Seville.

Akademik Üyelikleri

Türkiye Dinler Tarihi Derneği (TAHR)

European Association of Jewish Studies (EAJS)